

ZÁKON č. 561/2004 Sb.
o předškolním, základním, středním, vyšším odborném
a jiném vzdělávání (školský zákon)
Lékař (praktický nebo odborný) a škola

Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, § 17

Vzdělávání nadaných dětí, žáků a studentů

(3) Ředitel školy může mimořádně nadaného nezletilého žáka na žádost osoby, která je v souladu se zvláštním právním předpisem (Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů) nebo s rozhodnutím soudu oprávněna jednat za dítě nebo nezletilého žáka (dále jen „zákonný zástupce“), a mimořádně nadaného zletilého žáka nebo studenta na jeho žádost přeřadit do vyššího ročníku bez absolvování předchozího ročníku. Součástí žádosti žáka, který plní povinnou školní docházku, je vyjádření školského poradenského zařízení a registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost. Podmínkou přeřazení je vykonání zkoušek z učiva nebo části učiva ročníku, který žák nebo student nebude absolvovat. Obsah a rozsah zkoušek stanoví ředitel školy.

Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, § 34

Organizace předškolního vzdělávání

(6) O přijetí dítěte se zdravotním postižením rozhodne ředitel mateřské školy na základě písemného vyjádření školského poradenského zařízení, popřípadě také registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost.

Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, § 35

(1) Ředitel mateřské školy může po předchozím upozornění písemně oznámeném zákonnému zástupci dítěte rozhodnout o ukončení předškolního vzdělávání, jestliže
c) ukončení doporučí v průběhu zkušebního pobytu dítěte lékař nebo školské poradenské zařízení,

Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, § 37

Odklad povinné školní docházky

(1) Není-li dítě po dovršení šestého roku věku tělesně nebo duševně přiměřeně vyspělé a požádá-li o to písemně zákonný zástupce dítěte, odloží ředitel školy začátek povinné školní docházky o jeden školní rok, pokud je žádost doložena doporučujícím posouzením příslušného školského poradenského zařízení a odborného lékaře. Začátek povinné školní docházky lze odložit nejdéle do zahájení školního roku, v němž dítě dovrší osmý rok věku.

Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, § 42

Vzdělávání žáků s hlubokým mentálním postižením

Dítěti s hlubokým mentálním postižením stanoví krajský úřad místně příslušný podle místa trvalého pobytu dítěte se souhlasem zákonného zástupce dítěte takový způsob vzdělávání, který odpovídá duševním a fyzickým možnostem dítěte, a to na základě doporučujícího posouzení odborného lékaře a školského poradenského zařízení. Krajský úřad zároveň zajistí odpovídající pomoc při vzdělávání dítěte, zejména pomoc pedagogickou a metodickou. Dojde-li ke změně duševních a fyzických možností dítěte, krajský úřad způsob vzdělávání odpovídajícím způsobem upraví.

Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, § 48

Vzdělávání žáků s těžkým mentálním postižením, s více vadami a s autismem

Žáci s těžkým mentálním postižením, žáci s více vadami a žáci s autismem se mohou vzdělávat v základní škole speciální, a to se souhlasem zákonného zástupce a na základě písemného doporučení odborného lékaře a školského poradenského zařízení.

Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, § 49

Průběh základního vzdělávání

(2) Ředitel školy může převést žáka do vzdělávacího programu základního vzdělávání pro žáky se zdravotním postižením nebo do vzdělávacího programu základní školy speciální na základě písemného doporučení odborného lékaře a školského poradenského zařízení pouze s předchozím písemným souhlasem zákonného zástupce žáka. Ředitel školy je povinen informovat zákonného zástupce žáka o rozdílech ve vzdělávacích programech a o organizačních změnách, které ve spojení s převodem do jiného vzdělávacího programu mohou nastat.

Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, § 50

Průběh základního vzdělávání

(2) Ředitel školy může ze zdravotních nebo jiných závažných důvodů uvolnit žáka na žádost jeho zákonného zástupce zcela nebo zčásti z vyučování některého předmětu; zároveň určí náhradní způsob vzdělávání žáka v době vyučování tohoto předmětu. V předmětu tělesná výchova ředitel školy uvolní žáka z vyučování na písemné doporučení registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost nebo odborného lékaře. Na první nebo poslední vyučovací hodinu může být žák uvolněn s souhlasem zákonného zástupce bez náhrady.

Průběh středního vzdělávání

(2) Ředitel školy může ze závažných důvodů, zejména zdravotních, uvolnit žáka na žádost zcela nebo zčásti z vyučování některého předmětu; žáka se zdravotním postižením může také uvolnit z provádění určitých činností, popřípadě rozhodnout, že tento žák nebude v některých předmětech hodnocen. Žák nemůže být uvolněn z předmětu rozhodujícího pro odborné zaměření absolventa. V předmětu tělesná výchova ředitel školy uvolní žáka z vyučování na písemné doporučení registrujícího praktického lékaře nebo odborného lékaře. Žák není z předmětu, z něhož byl zcela uvolněn, hodnocen.

Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání, § 9

Rozvoj nadání žáků

(6) Žák je ze skupiny žáků nebo třídy s rozšířenou výukou přeřazen do skupiny žáků nebo třídy bez rozšířené výuky v případě, že dlouhodobě neprokáže předpoklady pro tuto výuku, nebo i z jiných závažných důvodů. Ředitel školy rozhodne o přeřazení žáka v rámci školy na základě doporučení vyučujícího daného předmětu a po projednání v pedagogické radě a se zákonným zástupcem žáka zpravidla ke konci pololetí. Ze závažných důvodů, zejména zdravotních, může být žák přeřazen i v průběhu pololetí. O přeřazení ze zdravotních důvodů rozhodne ředitel školy na základě doporučení odborného lékaře.

Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami, § 4

Školy při zdravotnických zařízeních

(2) K zařazení do školy při zdravotnickém zařízení se vyžaduje doporučení ošetřujícího lékaře a souhlas zákonného zástupce žáka. Rozsah a organizaci výuky žáka určuje ředitel školy po dohodě s ošetřujícím lékařem.

Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami, § 6

Individuální vzdělávací plán

(2) Individuální vzdělávací plán vychází ze školního vzdělávacího programu příslušné školy, závěrů speciálně pedagogického vyšetření, popřípadě psychologického vyšetření školským poradenským zařízením, popřípadě doporučení registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost nebo odborného lékaře nebo dalšího odborníka, a vyjádření zákonného zástupce žáka nebo zletilého žáka. Je závazným dokumentem pro zajištění speciálních vzdělávacích potřeb žáka.

Vyhláška č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami, § 13

Individuální vzdělávací plán

(3) Individuální vzdělávací plán obsahuje:

a) závěry psychologických vyšetření, která blíže popisují oblast, typ a rozsah nadání a vzdělávací potřeby mimořádně nadaného žáka, případně vyjádření registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost.

Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřízených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy. Č.j.: 37 014/2005-25

Tento metodický pokyn je závazný pro školy zřizované MŠMT, pro školy jiných zřizovatelů má pouze inspirativní charakter.

Čl. 5

Zdravotní předpoklady

(2) Pro účast na některých vzdělávacích činnostech školy, například na škole v přírodě, sportovních a tělovýchovných akcích, výuce plavání nebo lyžařském výcviku, se vyžaduje zdravotní způsobilost (§ 9 a 10 zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů), kterou posuzuje a posudek vydává praktický lékař pro děti a dorost. Praktický lékař pro děti a dorost, který dítě registruje, v posudku dále uvede, zda se dítě podrobilo stanoveným pravidelným očkováním nebo má doklad, že je proti nákaze imunní nebo že se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci.

Soubor pedagogicko-organizačních informací na školní rok 2006/2007 Č.j.: 2562/2006-20

1.3 Zápis do 1. ročníku základní školy (Gesce odbor 22)

O odkladu školní docházky rozhoduje podle § 37 odst. 1 školského zákona ředitel spádové školy nebo školy, kterou zákonný zástupce žáka zvolil. Podle § 37 odst. 1 školského zákona odloží začátek povinné školní docházky na základě písemné žádosti zákonného zástupce dítěte doložené doporučujícím posouzením příslušného školského poradenského zařízení a odborného lékaře. Odborným lékařem způsobilým posoudit zdravotní stav dítěte pro účely odkladu začátku povinné školní docházky může být v konkrétním případě také dětský lékař nebo praktický lékař pro děti a dorost, a to zejména v situacích, kdy k odložení začátku povinné školní docházky dojde z důvodu celkové tělesné nezralosti, častého onemocnění apod. V případě, že je dítě v lékařské péči z důvodu jiných zdravotních obtíží, je třeba trvat na tom, že takové posouzení by měl provést odborný lékař, který se na tuto konkrétní oblast specializuje, tedy např. alergolog, neurolog, kardiolog apod. Ředitel rozhodne o odložení začátku povinné školní docházky v případě, že obě posouzení budou kladná.

1.4 Termíny přijímacích zkoušek na střední školy a konzervatoře ve školním roce 2006/2007 pro školní rok 2007/2008 (Gesce odbor 20)

Podle § 1 odst. 1 písm. g) vyhlášky č. 671/2004 Sb., se lékařský posudek o zdravotní způsobilosti uchazeče k přihlášce ke vzdělávání přikládá na žádost ředitele střední školy obdobně jako v uplynulém školním roce. K tomu informujeme, že podle vyjádření MF se v případě posudku lékaře o zdravotní způsobilosti uchazeče o studium jedná ve smyslu § 15 odst. 14 zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, o výkon provedený v osobním zájmu, jehož cílem není zachovat nebo zlepšit zdravotní stav pojištěnce. Úhrada těchto výkonů se nehradí ze zdravotního pojištění.

Právní výklad 1/2005 Sb., Č.j. 20 5566/2005-14

5. K pojmu „odborný lékař“ pro účely zákona č. 561/2004 Sb.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) předpokládá v § 37 odst. 1 pro doložení žádosti o odklad povinné školní docházky doporučující posouzení příslušného poradenského zařízení a odborného lékaře. S ohledem na stále se množící žádosti o výklad pojmu „odborný lékař“ je třeba uvést následující.

Zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidí, ve znění pozdějších předpisů, v § 35 odst. 1 stanoví, že základním článkem zařízení ambulanti péče jsou ordinace praktických lékařů, popřípadě ordinace dalších odborných lékařů. Z tohoto ustanovení je tedy nutné dovodit, že pro účely tohoto zákona (zákon č. 20/1966 Sb.) se odborným lékařem rozumí rovněž praktický lékař.

Zákon č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, ve znění pozdějších předpisů, stanoví v příloze obory specializačního vzdělávání lékařů. Mezi tyto specializační obory jsou mj. zařazeny rovněž obory dětské lékařství nebo praktické lékařství pro děti a dorost.

S ohledem na výše uvedené lze tedy konstatovat, že odborným lékařem způsobilým posoudit zdravotní stav dítěte pro účely odkladu povinné školní docházky může být v konkrétním případě rovněž dětský lékař nebo praktický lékař pro děti a dorost, a to zejména v situacích, kdy k doporučení odložení začátku povinné školní docházky dojde z důvodu celkové tělesné nezralosti, častého onemocnění apod.

V případě, že je dítě v lékařské péči především z důvodu jiných zdravotních obtíží, je vhodné, aby takové posouzení provedl ten odborný lékař, který se na tuto konkrétní oblast specializuje, tedy např. alergolog, neurolog, kardiolog atd.

Uvedené se obdobně vztahuje na případy uvedené v § 42, § 48 a § 49 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb.

Odklad povinné školní docházky

Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, § 37

(1) Není-li dítě po dovršení šestého roku věku tělesně nebo duševně přiměřeně vyspělé a požádá-li o to písemně zákonný zástupce dítěte, odloží ředitel školy začátek povinné školní docházky o jeden školní rok, pokud je žádost doložena doporučujícím posouzením příslušného školského poradenského zařízení a odborného lékaře. Začátek povinné školní docházky lze odložit nejdéle do zahájení školního roku, v němž dítě dovrší osmý rok věku.

(2) Při zápisu do prvního ročníku základní škola informuje zákonného zástupce dítěte o možnosti odkladu povinné školní docházky.

(3) Pokud se u žáka v prvním roce plnění povinné školní docházky projeví nedostatečná tělesná nebo duševní vyspělost k plnění povinné školní docházky, může ředitel školy se souhlasem zákonného zástupce žákovi dodatečně v průběhu prvního pololetí školního roku odložit začátek plnění povinné školní docházky na následující školní rok.

(4) Pokud ředitel školy rozhodne o odkladu povinné školní docházky podle odstavce 1 nebo 3, doporučí zároveň zákonnému zástupci dítěte vzdělávání dítěte v přípravné třídě základní školy nebo v posledním ročníku mateřské školy, pokud lze předpokládat, že toto vzdělávání vyrovná vývoj dítěte.

Soubor pedagogicko-organizačních informací na školní rok 2006/2007 Č.j.: 2562/2006-20

1.3 Zápis do 1. ročníku základní školy (Gesce odbor 22)

O odkladu školní docházky rozhoduje podle § 37 odst. 1 školského zákona ředitel spádové školy nebo školy, kterou zákonný zástupce žáka zvolil. Podle § 37 odst. 1 školského zákona odloží začátek povinné školní docházky na základě písemné žádosti zákonného zástupce dítěte doložené doporučujícím posouzením příslušného školského poradenského zařízení a odborného lékaře. Odborným lékařem způsobilým posoudit zdravotní stav dítěte pro účely odkladu začátku povinné školní docházky může být v konkrétním případě také dětský lékař nebo praktický lékař pro děti a dorost, a to zejména v situacích, kdy k odložení začátku povinné školní docházky dojde z důvodu celkové tělesné nezralosti, častého onemocnění apod. V případě, že je dítě v lékařské péči z důvodu jiných zdravotních obtíží, je třeba trvat na tom, že takové posouzení by měl provést odborný lékař, který se na tuto konkrétní oblast specializuje, tedy např. alergolog, neurolog, kardiolog apod. Ředitel rozhodne o odložení začátku povinné školní docházky v případě, že obě posouzení budou kladná.

Na rozhodování ředitele školy zřizované státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí o přijetí do prvního ročníku a o odkladu povinné školní docházky podle § 37 školského zákona se vztahuje správní řád (viz § 165 odst. 2 školského zákona).

Právní výklad 1/2005 Sb., Č.j. 20 5566/2005-14

12. K rozhodování ředitele základní školy o odkladu povinné školní docházky

O přijetí k základnímu vzdělávání rozhoduje v souladu s § 46 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ředitel školy, a to za podmínek stanovených v § 36.

Rozhodnutí ředitele školy zřizované státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí je v souladu s § 165 odst. 2 písm. e) a § 183 odst. 1 rozhodnutím správním, na které se v plném rozsahu vztahuje správní řád.

Rozhodnutí o přijetí do prvního ročníku základního vzdělávání pro následující školní rok plní v souladu s § 46 odst. 1 zároveň funkci zápisu dítěte k plnění povinné školní docházky ve smyslu § 36 odst. 4.

V rozhodnutí ředitele školy o přijetí dítěte do prvního ročníku základního vzdělávání by mělo být vždy uvedeno, od jakého školního roku je dítě k základnímu vzdělávání přijímáno. Uvedený údaj je nezbytný z důvodu určitosti rozhodnutí a jednoznačného vymezení vzniku právních nároků s rozhodnutím spojených.

Pravomocným rozhodnutím o přijetí dítěte do prvního ročníku základního vzdělávání vzniká dítěti právní nárok na to, stát se od začátku následujícího školního roku žákem dané základní školy. Do začátku následujícího školního roku však toto rozhodnutí nezpůsobuje žádné jiné právní účinky (zákonný zástupce si dokonce může v mezidobí své rozhodnutí rozmyslet a „zapsat“ dítě do jiné základní školy, např. z důvodu přestěhování apod.).

O odkladu povinné školní docházky rozhoduje v souladu s § 37 odst. 1 po splnění zákonem stanovených podmínek ředitel školy. Rozhodnutí o odkladu povinné školní docházky je v případě ředitelů škol zřizovaných státem, krajem, obcí nebo svazkem obcí samostatným správním rozhodnutím ve smyslu § 165 odst. 2 písm. c).

Ustanovení § 37 odst. 1 nestanoví, že o odkladu povinné školní docházky může rozhodnout pouze ředitel školy, kam byl žák pravomocně přijat pro následující školní rok do prvního ročníku základního vzdělávání.

Uvedené řešení nelze ani považovat za rozumné, neboť by v takovém případě bylo nezbytné vydat dvě správní rozhodnutí (jedno o přijetí dítěte do prvního ročníku základního vzdělávání od následujícího školního roku, druhé o odkladu povinné školní docházky o jeden školní rok), přičemž jedno rozhodnutí v praxi vylučuje naplnění rozhodnutí druhého.

Na základě výše uvedeného mohou v praxi nastat v zásadě dvě situace:

Zákonný zástupce se dostaví k zápisu do prvního ročníku základního vzdělávání a rovnou požádá ředitele dané školy o odklad povinné školní docházky (a tuto žádost zákonem stanoveným způsobem doloží). V takovém případě může ředitel školy rozhodnout přímo o odkladu povinné školní docházky. Není důvod zároveň rozhodovat o přijetí dítěte do prvního ročníku základního vzdělávání pro následující školní rok, neboť takové rozhodnutí by v praxi stejně nebylo naplněno. Zákonný zástupce dítěte, kterému byl povolen odklad povinné školní docházky, je pak povinen dostavit se v následujícím školním roce opět k zápisu do prvního ročníku základního vzdělávání, a to do základní školy podle svého výběru.

Zákonný zástupce se dostaví k zápisu do prvního ročníku základního vzdělávání a požádá o přijetí dítěte do prvního ročníku základního vzdělávání pro následující školní rok. Zákonný zástupce v tuto chvíli o odklad povinné školní docházky dítěte nepožádá, přestože byl o této možnosti informován ve smyslu § 37 odst. 2. Ředitel školy vydá rozhodnutí o přijetí dítěte do prvního ročníku základního vzdělávání pro následující školní rok.

Následně požádá zákonný zástupce ředitele školy o odklad povinné školní docházky (a tuto žádost zákonem stanoveným způsobem doloží). Tento případ nelze vyloučit, neboť § 37 odst. 1 nestanoví konečný termín pro podání žádosti o odklad povinné školní docházky. S ohledem na § 37 odst. 3 však lze dovodit, že o odkladu povinné školní docházky musí být rozhodnuto před začátkem příslušného školního roku.

V takovém případě vydá ředitel školy následně také rozhodnutí o odkladu povinné školní docházky. Rozhodnutí o přijetí do prvního ročníku základního vzdělávání zůstane sice pravomocné i nadále (není dán právní důvod pro jeho zrušení), nebude však v praxi realizováno, neboť dítě do prvního ročníku nenastoupí.

Také v tomto případě je zákonný zástupce dítěte, kterému byl povolen odklad povinné školní docházky, povinen dostavit se v následujícím školním roce opět k zápisu do prvního ročníku základního vzdělávání, a to opět do základní školy podle svého výběru.

Zákonem stanovené podmínky pro povolení odkladu povinné školní docházky

V souladu s § 37 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb. je ředitel školy oprávněn povolit odklad povinné školní docházky pouze v případě, že je žádost zákonného zástupce doložena doporučujícím posouzením příslušného školského poradenského zařízení a odborného lékaře.

Zákonný zástupce tedy musí vždy řediteli školy doložit obě výše uvedená doporučující posouzení.

Zatímco k pojmu „odborný lékař“ je v těchto Právních výkladech zveřejněn samostatné stanovisko (stanovisko č. 5), na tomto místě je vhodné se zastavit nad pojmem „příslušné školské poradenské zařízení“.

Příslušnost školského poradenského zařízení zakotvená v § 37 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb. je příslušností věcnou. V souladu s § 5 a 6 vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, se jedná o vymezení toho, který typ školského poradenského zařízení bude v daném případě příslušný k posouzení školní zralosti konkrétního dítěte.

Z § 6 odst. 4 písm. a) vyhlášky č. 72/2005 Sb. vyplývá, že ke zjišťování speciální připravenosti žáků se zdravotním postižením na povinnou školní docházku je věcně příslušné speciálně pedagogické centrum jako typ školského poradenského zařízení.

V ostatních případech je v souladu s § 5 odst. 3 písm. a) vyhlášky č. 72/2005 Sb. věcně příslušná ke zjišťování připravenosti dětí na povinnou školní docházku pedagogicko-psychologická poradna jako typ školského poradenského zařízení.

Příslušnost školského poradenského zařízení ve smyslu § 37 odst. 1 zákona č. 561/2004 Sb. v žádném případě nelze posuzovat jako příslušnost místní. Z žádného právního předpisu nevyplývá povinnost zákonného zástupce obrátit se se žádostí o zjištění školní připravenosti dítěte na školské poradenské zařízení v určitém územním obvodu. Je tedy na rozhodnutí zákonného zástupce, na které věcně příslušné školské poradenské zařízení zapsané v rejstříku škol a školských zařízení se obrátí.

ŽÁDOST O ODKLAD ŠKOLNÍ DOCHÁZKY - ZÁKONNÍ ZÁSTUPCI ŽÁKA

Zákonný zástupce

Jméno

Adresa.....

Telefon

Žádost o odklad školní docházky

Dítě nar. dne

Žádám o odklad školní docházky syna/dcery z důvodu:

Podle zákona § 37 zákona č. 561/2004 Sb., Sb., o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), doložím svou žádost posouzením příslušného školského poradenského zařízení a odborného lékaře.

V dne.....

.....

Podpis

Přílohy:

1. Vyjádření pedagogicko psychologické poradny
2. Vyjádření odborného lékaře